

= 1937 =

75 ГОДИНИ ЕЛИТНА ФУТБОЛНА ДИВИЗИЯ

== 2012 ==

Царската купа, връчвана на държавния първенец до 1937 г.

Тича Варна, държавен първенец за 1937/38 г.

Владислав Вн

Шипка Сф

ФК13

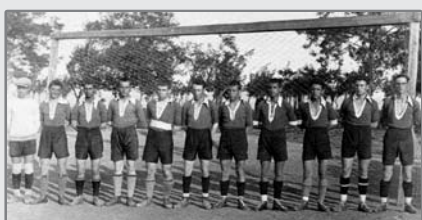
Славия Сф

Левски Рс

Левски Сф

Черноморец Бс

Ботев Пд

Дражев Ямбол

75 години елитна футболна група в България.

Началото на 30-те години от миналия век донесло нова за българския футбол идея. Духовете били развълнувани от предложение да се учреди единна дивизия. Тя трябвало да замени турнира в преки елиминации, чрез който се излъчвал държавният футболен първенец.

Обсъжданията отнели няколко години, докато през пролетта на 1937 г. била основана Национална футболна дивизия. Аргументите за въвеждането ѝ изтъквали безспорните нейни ползи:

- събирането на най-добрите тимове в единна група, където всеки среща всеки на два пъти, щяло да издигне общото ниво на българския футбол;

- в условията на единна дивизия надпреварата би била по-справедлива. Тимовете щели да са напълно равнопоставени от регламента на провеждане - за разлика от дотогавашната система на преки елиминации между двойки тимове, изтеглени по жребий;

- в условията на единна дивизия футболният първенец би се излъчил по-обективно. Ролята на случайността, инак неизбежна при преки елиминации, била ограничена: всеки тим имал възможност да компенсира слабостите в представянето си, а първенец щял да стане действително най-достойният;

- мачовете за държавно първенство щели да покрият целия сезон, от октомври до юни - за разлика от турнира за държавно първенство, провеждан през август-октомври;

- гарантираният брой мачове щял да подобри финансовото състояние на клубовете, тъй като приходът от посещаемостта бил основно перо в техните бюджети;

- големият брой мачове на национално ниво означавал, че българските клубове щели значително да развият дотогавашния си организационен опит;

- големият брой мачове на национално ниво изисквал отборите да разполагат с по-голям брой състезатели - отгук и нуждата да развият своите юношески тимове с оглед на попълнението оттам;

- националната дивизия се разглежда

дала и като стъпка по въвеждане на професионализма в българския футбол - на мястото на установилия се т. нар. „лъже-аматьоризъм“, при който някои играчи формално били аматьори, но на практика получавали приходи;

- въвеждането на национална дивизия щяло допълнително да разпали интереса на българското общество към футбола;

- чрез въвеждане на национална дивизия българският футбол се приобщавал към европейския. В повечето европейски страни вече била възприета този тип надпревара, чиито последици били изцяло благотворни.

* * *

На 3 март 1937 г. Висшият спортен съвет при Българската национална спортна федерация учредил Национална футболна дивизия. Нейният окончателен състав бил установен през септември, а 17-ти октомври бил денят на дебютния ѝ кръг.

Дивизията обхванала десетте тима, които се представили най-добре за изтеклия сезон. Те били определени от Централния футболен комитет при Българската национална спортна федерация.

Определянето на 10-те члена на Националната дивизия станало на квотен принцип, базирайки се върху класирането в местните първенства за сезон 1936/37 г. Така, от София се включили 4-ри отбора (първите четири от I-ва дивизия на града), от Варна - 2 отбора (първите два в градското първенство) и по един отбор (първенеца на Спортната област) от Русе, Пловдив, Ямбол и Бургас.

Тези десет учредители на Националната дивизия били: Левски, ФК13, Шипка и Славия от София; Владислав и Тича от Варна; Левски Русе, Ботев Пловдив, Георги Дражев Ямбол и Черноморец Бургас.

Титлата в дебютния сезон била извоювана от Тича Варна.

Националната дивизия, наричана умалително „нацдивизията“, била приета радушно от българската футболна публика. Тя обаче просъществувала кратко, едва три сезона. През 1940 г. бил подновен турнирният принцип за излъчване на държавен футболен първенец.

* * *

На 19 август 1948 г. Централният футболен комитет при Народния физкултурен съюз оповестил учредяване на Републиканска футболна дивизия.

Подобно на други обществени институции, Републиканската дивизия била обявена за "напълно ново начало". Тоест, тя била смятана за толкова различна от Националната дивизия, че не можела да се явява неин продължител.

Поглеждайки от днешния ден обаче, ясно е, че обявяването на Републиканската дивизия за „ново начало“ станало по причини с конюнктурен характер - стоящи отвъд спорта. Всъщност, между Националната и Републиканската дивизия е трудно да се посочат разлики. Обратно, налице са множество важни съвпадения:

- еднакви са мотивите за въвеждане на Национална дивизия и на Републиканска;

- еднакъв е броят на отборите – 10;

- еднакво е определянето им в дебютния сезон – от Футболния комитет към Спортната федерация, базирайки се на местните надпревари;

- еднакво е разпределението на сезона, есен/пролет;

- еднакъв е регламентът на състезанията, вкл. това, че се отчита головото деление (а не головата разлика).

* * *

Съвпаденията между Националната и Републиканската дивизия са от спортно естество. На техния фон, единствен е спортният аспект, по който дивизиите се различават. При това относително. И двете се попълват чрез турнир на първенците от по-долното ниво - за Националната дивизия е в преки елиминации, а през 1949 г. в единна група (но и последвана от баражи).

Важно е да се каже, че петте съвпадения плюс относителната разлика не могат да бъдат по-голям брой. Защото това са всички спортни критерии, по които да се сравнят двете организационни структури за провеждане на футболна надпревара. Оттук изводът може да е само един: наличните абсолютни съвпадения удостоверяват тъждествеността на Националната и Републиканската дивизия. Между тях няма спортна разлика.

Ако изобщо трябва да се посочи някаква разлика - тя е единствено във формата („етикета“). Защото дивизията от 1948 г. получила определение „републиканска“. Но то не е спортен термин и поставянето му нито променя спортното съдържание, нито създава ново.

Ясно е, че това именуване станало по конюнктурни причини. Също така е ясно, че конюнктурното именуване не би могло да има ранг на спортно новоучредяване – ако и да било обявено за такова през 1948 г.

* * *

Изложените факти по несъмнен начин посочват 1937 г. за действително начало на днешната „А“ професионална футболна група. Този е и моделът, възприет в страните от бившия Източен блок, където казусите са аналогични. Всяка от тях посочва за начало на футболната си дивизия онова, положено преди Втората световна война.

През последните години автентичното начало на днешната „А“ група бе легитимирано и от редица експерти. Сред тях се откроява д-р Алфредо Пьогге – инициатор за създаване през 1984 г. на Международната федерация за футболна история и статистика (IFFHS), пръв неин председател. Понастоящем д-р Пьогге отговаря за историческото документирание във федерацията.

В отговор на отправено специално запитване, д-р Пьогге пише: „Вашият въпрос е съвсем лесен и недвусмислен за отговаряне. Една елитна дивизия служи винаги за определянето на националния футболен шампион и името на въпросната най-висша лига е напълно без значение. Българското първенство се е провеждало от 1924 г. до 1937 г. по системата на пряко елиминиране, а от сезон 1937/38 г. в една национална лига. Оттук следва по дефиниция, че 1937 е годината на учредяване.

Ако едно първенство бъде прекъснато за години, заради обществени промени или война, то това не оказва никакво влияние. Също промени на името на лигата/първенството от политически или спонсоринг причини остават без влияние.

С най-добри поздравии,
Д-р Алфредо Пьогге.”

Български експерти по футболна история и статистика също посочват 1937 г. като действително начало на днешната „А“ група. Първ глас в това отношение издигна Асен Спиридонов – публикувайки на 27 август 2007 г. статия, озаглавена „А“ група съществува от 1937 г., а не от 1948 г.“

Около това мнение се обединяват още имена като Димчо Димитров, Силвестър Милчев, Георги Манов, Румен Пайташев.

В обобщение, настоящата година носи 75-годишен юбилей за „А“ професионална футболна група. Отбелязването на нейното действително начало не само възстановява историческата достоверност – но с това отдаваме дължимо уважение към първопроходниците на дивизията в България. Тяхната прозорливост, упорство и риск донесли значима новост в българския футбол – чиято почетна възраст си честитим днес!

Иван Батанджиев
председател на
ЦФК при БНСФ
през 1937 г.

Лазар Попов
председател на
БНСФ през 1937 г.

Иван Селвелиев
гл. редактор
на в. „Спорт“.

НАИ-ПОСЛЕ
**Националната дивизия се възприе
и въ България**

в. „Спорт“, 5 март 1937 г.
Част от делегатите на ВСС при БНСФ, приели на
3 март 1937 г. Националната дивизия

Окончателна прегледана таблица на нацдивизията за сезона 1937/38 година

Клубове	Мачове	На свое игрище			На чуждо игрище			Общо			Голове			Точки		
		П.	Р.	Г.	П.	Р.	Г.	П.	Р.	Г.	На свое игрище	На чуж. игрище	Общо	Свое игр.	Чуж. игр.	Общо
1 Тича	18	5	4	0	4	3	2	9	7	2	16:7	10:10	26:17	16	9	25
2 Владиславъ	18	6	4	1	2	2	3	8	6	4	29:9	13:11	42:20	16	6	22
3 Шипка	18	6	3	3	2	3	1	8	6	4	23:13	11:5	34:18	15	7	22
4 Ф. К. 13	18	4	3	5	4	1	1	8	4	6	14:16	17:14	31:30	11	9	20
5 Славия	18	6	2	4	2	2	2	8	4	6	23:17	7:13	30:30	14	6	20
6 Левски (Русе)	18	3	3	2	4	2	4	7	5	6	15:10	12:14	27:24	9	10	19
7 Левски (София)	18	7	2	3	0	2	4	7	4	7	25:13	5:12	30:25	16	2	18
8 Черноморець	18	2	2	6	2	2	4	4	4	10	19:20	11:20	30:40	6	6	12
9 Ботевъ	18	4	1	4	1	1	7	5	2	11	16:16	11:27	27:43	9	3	12
10 Дражевъ	18	3	3	3	0	1	8	3	4	11	14:13	4:31	18:44	9	1	10

в. „Спорт“, 10 август 1938 г.